

Iskaja vsak četrtak
in velja s poštnino
vred in v Mariboru
s pošiljanjem na dom
za celo leto K 4.—
za pol leta „ 2.—
za četrt leta „ 1.—

Naročnina se pošilja
spravnostno v tiskarno
v. Cirila, koroške
ulice št. 5. List se
pošilja do odpovedi.

Določniki katol. ti-
šovnega društva do-
lžajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Pesemski listi dobi-
se v tiskarni in pri
gospodu Novak-u na
velikem trgu po 10 h.

Rokopisi se ne vra-
čajo, neplačani listi
se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice,
če se natisne enkrat,
po 15 h, dvakrat 25 h,
trikrat 35 h.

Inserati se sprejemajo
do srede popoldne.

Štev. 31.

V Mariboru, dne 31. julija 1902.

Tečaj XXXVI.

Na deželne stroške.

V Gradcu se je vršila zadnja nedelja, zadnji ponedeljek in torek velikanska nemška pevka slavnost. Prišlo je iz raznih krajev okoli 18.000 pevcev in kakih 60.000 tujcev. Največ pevcev je prišlo iz nemškega cesarstva. Za priprave, ki so bile potrebne za to slavnost, darovala je tudi štajerska dežela velik prispevek, 20.000 K. Ker je v tem deželnem darilu tudi slovenski denar zraven, bilo bi pričakovati, da se na slavnosti ne bo nič zgodilo, kar bi žalilo druge narodnosti. Toda pri tej nemški pevski slavnosti, ki se vrši na deželne stroške, se ni žalilo samo narodno čustvo z denarjem prispevajočega slovenskega naroda, ampak tudi domoljubno avstrijsko čustvo. Cela slavnost, za katero plačuje dežela štajerska, ki še vedno spada v avstrijsko cesarstvo, se je vršila v znamenju frankfurtaric in modriža, vršila se je v vse nemškem duhu.

Vojaške oblasti so že pred slavnostjo odrekale vsako sodelovanje, ker se odbor za priprave ni hotel odločiti, da pri slavnosti vsenemška znamenja, kakor frankfurtarice in modriž, ne bodo igrala nobene vloge. Vojaške godbe niso smele igrati pri slavnosti in vojaštvo se veselje ni smelo udeležiti.

Zalostno ulogo pri celi slavnosti je igral naš cesarski namestnik grof Clary. On je hotel na vsak način, da bi vojaštvo vendar le sodelovalo. Posredoval je tudi v ta namen pri vojaškem ministerstvu, a zaman. Vojaški dostojanstveniki so vsaj v tem slučaju vedeli, kaj jim nalaga domoljubna dolžnost. Cesarski

namestnik grof Clary si je zaslužil s svojim ravnanjem, da ga pošljejo v pokoj. On se je udeleževal slavnosti, ki je imela popolnoma vsenemški značaj. Mi nočemo omenjati, da listi govore samo o vsenemčiji, o zedinjenju Nemcev, o veliki nemški bodočnosti. Nočemo tudi omeniti, da so se slišali izrazi in vzkliki, ki proslavljajo združene Nemce. Le na druge reči hočemo obrniti pozornost.

V soboto zvečer je graški župan dr. Graf pozdravil pevce. Pri tej priliki je napil najprej nemškemu cesarju, in še le za tem tudi našemu avstrijskemu cesarju! Godba je sedaj zaigrala avstrijsko pesem. Mnogo pevcev pa ni hotelo peti besed avstrijske pesmi, ampak peti so »Nemčija, Nemčija, čez vse...«
Nastal je hrup, nastala je velikanska zmešnjava. Slavnosti, kjer se vršijo take reči, se udeležuje tudi naš ces. namestnik grof Clary. Te slavnosti z očitnimi vsenemškimi nameni se je udeležilo tudi veliko deželnih in državnih uradnikov. Kaj ne, to so lepe reči!

Ker grof Clary gre tako na roko Vsenemcem, upali so si njih skriti pristasi pri tej slavnosti mnogokje na dan. Nekatera cesarska poslopja so ob tej slavnosti razobesila zastave. C. kr. obrtna šola je razobesila celo mogočno frankfurtarico.

Zalostno je, da se naši vladni činitelji tako malo zavedajo svoje dolžnosti. Slovenci pa smo do istega časa, dokler nimamo svoje lastne uprave za Spodnji Štajer, še prisiljeni, celó soplačevati za take vsenemške prireditve.

Delajmo, da pridemo kmalu proč od Gradca, kjer imajo za naše želje le kamenje in skorpijone!

Deželni zbor štajerski.

Kakor smo že poročali, ostane stari volilni red za deželni zbor. Nacionalni Nemci niso hoteli privoliti nobenih ugodnosti za kmete, za to so kmetski poslanci odšli pri glasovanju — in zbornica je bila nesklepčna.

Zaradi železnice Celje—Velenje se vršijo poganjanja, da to progo prevzame država v svojo oskrb. Sporazumljenje se bo skoraj gotovo doseglo.

Nemci so letos zopet ustanovili za nemške meščane toliko nepotrebnih šol, da se bodo drugo leto zopet povisale doklade. To je slovesno izrekel vodja nemške večine dr. Deršata. Tudi Ornik, Lenko in Stallner se nahajajo v tej večini, ki bo drugo leto kmete osrečila zopet z večjimi dokladami. In Slovenci bodo morali plačevati, ne da bi kaj dobili. Nemci so vsaj dobili novo učiteljsko v Mariboru, meščansko šolo v Ptuj, Celju, Judenburgu, kmalu se bo ustanovila tudi meščanska šola v Voitsbergu in Knittelfeldu, seveda vse na stroške cele dežele. A Slovenci ne dobijo nič. Trg Žalec v Savinjski dolini je prosil, naj se tudi tam ustanovi deželna meščanska šola. A prošnjo so odbili, češ, meščanske šole niso itak mnogo vredne, mi jih mislimo kmalu odpraviti, za to vam ne damo meščanske šole. A v isti duški so dovolili pet drugih novih meščanskih šol, seveda nemških.

Listek.

Koliko premore dobro dete.

Danes vam hočem, dragi čitatelji, pripovedovati o nekem vojaku, ki je po nekem dobrem otroku postal dober kristjan; in kakor je meni on sam pripovedoval ta dogodek, tako vam ga hočem tudi jaz pripovedovati. — On pripoveduje:

Jaz sem bil deset let vojak, in kot tak sem prehodil celo svojo domovino in celo Avstrijo; na Madjarskem sem bil jedno leto v Fehérváru v garnizonu (garniziji), prišel sem pa tudi izven našega kraljestva namreč leta 1864. v Slesvig-Holštajn (Schleswig-Holstein). Bil sem v malih in velikih mestih in vaseh in sem videl razne države in ljudi. Sem bil zdrav in bolan. Živel sem v obilnosti in trpel pomanjkanje. — Mene so moji predstojniki radi imeli in istotako tudi moji sodrugi, ki so me takorekoč imeli za bolj izobraženega, kakor so bili sami. Kjer sem bil na stanju, povsod so me radi imeli, ker sem bil zelo prijazen z ljudmi in nisem bil nikdar surov in neotesan, kakor so mnogi vojaki, ki se še potem stem okoli hvalijo, kakor da bi ta neotesanost bila Bog ve kako junaštvo.

Če bi me kedo vprašal, kakšne vere sem, bi mu sicer odgovoril, da sem kristjan, ali o veri krščanski nisem nič znal. V cerkev sem hodil nekako prisiljen; ali je bilo to zaradi tega, ker sem hodil na povelje in primoran v cerkev, ali zato, ker so naši oficirji (častniki) pred vratmi ostali, kadar smo mi morali v cerkev ali pa zato, ker nisem na ničesar pazil v cerkvi: z eno besedo, jaz o veri nisem nič znal. — Moja vera je obstajala v tem, da je krstí nepošteno, a poglavarjem pokoren biti dolžnost; a zakaj je ono pošteno, to pa dolžnost, tega nisem vedel in niti pojma nisem imel v tem.

Molitvene knjige nisem imel, pa kaj bi z njo, molil itak nisem nikdar, pa saj tudi nisem znal moliti. Celo svoje vojaško življenje, na vseh svojih potih nisem nikdar slišal niti moliti, niti svete pesmi prepevati razun v cerkvi, a tudi nisem ne molil in ne prepeval z drugimi. Vedel sem sicer, da je eden Bog, ali na njega mislil in njega poznal nisem nikdar. Še dandanes se čudim, kako da nisem v takih okoliščinah padel v velike grehe in zločine, ker sem tako popolnoma brez Boga živel na tem svetu; mogoče, da je bil temu vzrok, ker sem si domišljeval, da sem reden in pošten človek, za katerim se ne more in ne sme nič hudega govoriti. Da je vsekako to bilo odurno brezboštvo kot člo-

vek, brez Boga in kot kristjan brez Kristusa živeti, tega jaz tedaj nisem spoznal in zato pa tudi kletve, pijančevanja, potepanja nisem imel za nikak greh. — Ali pri vsem tem pa sem vedno nekako čudno čutil v sebi — nekaj mi je vedno manjkalo, a nikdar nisem znal, kaj mi manjka. Da mi manjka Bog in vera, nato niti mislil nisem. Nekoč je naša regimentska godba na cesarjev rojstni dan igrala neko milo pesem — tedaj so mi solze stopile v oči, ali jaz nisem vedel kaj in zakaj me je v tej lepi pesmi ganilo do solz.

Na to pridemo nekega dne v neko vas, kjer smo imeli osem dni počitka, in jaz sem bil nastanjen pri nekem vaščanu, ki me je jako uljudno sprejel. Ko mi je pokazal moje stanovanje (sobo), vpraša me, če li hočem z njim skupno jesti ali pa mi gospodinja prinese jed v mojo sobo. Jaz nato prijazno odgovorim, da mi bode ljubše, ako bodem z njimi v družbi jedel, nego na samem. In ker je bilo ravno poldan, pelje me gospodar v sobo, kjer je on s svojo družino sedel za mizo in meni ponudil mesto, da sedem poleg njega.

Ali kako mi je bilo pri sreči, ko je gospodinja prinesla jed na mizo in so v tem hipu vsi kakor na povelje vstali od svojih sedežev in gospodar začne moliti resno in pobožno molitev pred jedjo: »Vsihi oči gle-

To je nemška naklonjenost nasproti Sloven-
cem! Le plačuj povsodi zraven, ne dobiš
pa nič.

Za Maribor se je dovolilo novo žen-
sko učiteljske na deželne stroške. Sedaj
imajo šolske sestre v Mariboru na svoje
lastne stroške žensko učiteljske, novo
učiteljske je torej popolnoma nepotrebno in
novi stroški tudi nepotrebni. A dežela hoče
imeti novo žensko učiteljske v Mariboru,
ker potrebuje ženske v šolah, ki bi ponem-
čevala na Spodnjem Štajerskem. Za svoje
ponemčevalke bodo tudi Slovenci soplačevali.
In kaj se je od slovenske strani zgodilo proti
ustanovitvi novega zavoda?? Nič, popolnoma
nič! Mi mirno gledamo, kako se nam
reže vrat.

Zadnji četrtek še so Nemci enkrat prišli
s svojo krivično volilno spremembo, a zopet
so jo kmetski poslanci odvrnili s tem, da so
istočasno odšli iz zbornice.

V petek, dne 25. t. m., je bila zadnja
seja sedanjega deželnega zbora. Nemški po-
slanci so si kadili slavo drug drugemu, si
delali komplimente ter se poslavljali. Deželni
zbor je torej zaključen, kmalu bo tudi raz-
puščen, potem pa pridejo na jesen — nove
volitve.

Politični ogled.

**Gospodarska organizacija na Kranj-
skem.** Dr. Šuštersič je odložil predsedstvo
Gospodarske zveze na Kranjskem. Po nje-
govem mnenju naj ima Gospodarska zveza
zgolj gospodarski značaj, zato se on sedaj,
ko je stališče zveze utrjeno, umika, da se
tem lažje kot cel mož posveti političnim
bojem.

Cesarski namestnik v Trstu. Govori
se, da bo sedanji namestnik v Trstu, grof
Goess, moral odstopiti, ker se ne kaže dovolj
sposobnega. Na njegovo mesto bi prišel potem
kranjski namestnik baron Hein, kateremu
postaja na Kranjskem vroče. Za kranjske
Slovence bi bila taka sprememba sreča, za
tržaške Slovence pa bi nastopali še hujši
časi kot so bili dosedaj.

Slovenci na Laškem. Na Laškem še
biva več tisočev Slovencev. Kakor se zdi,
so se sedaj tudi ti Slovenci začeli zavedati
svoje narodnosti. Pri volitvah v mestni od-
bor Videm (Udine) so Slovenci prodrli z
dvema svojima kandidatom. Profesor Trinko
in notar Kukovec sta nova slovenska beneška
poslanca v Vidmu. Zares vesela novica!

Kmetska stavka se je začela v Gali-
ciji. Kmetje so tamkaj pravi tlačani plemen-

tašev in židov. Pri teh so kmetje že do
glave zadolženi, zato pa jih plemenitaši in
židje tudi nečuvno izrabljajo in še nadalje
odirajo. Temu so se uprli sedaj gališki kmetje
in položaj v Galiciji je zaradi upora jako
resen.

Vseučilišče za 62 Nemcev. Na nem-
škem vseučilišču v Černovicah (v Bukovini)
je 543 poslušalcev; od teh je 225 židov,
62 Nemcev, 125 Rumunov, 66 Poljakov,
45 Rusinov in 20 dijakov drugih narodnosti.
V Bukovini je sploh 700.000 prebivalcev in
od teh je 40.000 Nemcev. Torej 40.000
Nemcev v Bukovini ima nemško vseučilišče
v Černovicah, a jeden in pol milijona Slo-
vencev nima nobenega! To je pač avstrijska
enakopravnost.

Bolgarska — kraljestvo. Iz Cari-
grada se poroča bolgarskim listom, da hoče
sultan na svoj rojstni dan proglasiti kneza
Ferdinanda bolgarskim kraljem in ugoditi
želji Rusije, ki hoče premembo bolgarske
ustave. Da se preprečijo mogoči nemiri, ki
bi utegnili nastati med bolgarskimi Turki,
proglasilo se bo ob tej priliki izjemno stanje.
V Bolgariji se bo ob enem uvedla tudi go-
renja zbornica — senat. Vladni krogi v Zofiji
se jako bojé, da prej izbruhne ustaja v
Macedoniji.

Kardinal Ledochowski — umrl. V
Rimu bivajoči kardinal Ledochowski, ki je
bil svoječasno nadškof na Nemškem in ka-
terege je takrat nemška vlada preganjala in
ga celo v ječo obsodila, umrl je te dni v
Rimu. —

Angleški kralj Edvard je sedaj že
toliko okreval, da se bo vršilo kronanje, ka-
tero se je zadnjič moralo odložiti, dne 9. av-
gusta. Velike slavnosti ob tej priliki so iz-
ključene.

Nemiri na Francoskem. Na Fran-
coskem so se začele pojavljati prav nevarne
stvari. Sedanja Cambesova vlada, katero
preveva framasonski duh, je z vso silo začela
preganjati redovniške šole. Doslej je dala
zapreti nič manj nego 2500 takih šol, katere
vodijo redovniki ali redovnice in v katere
šole najraje pošiljajo francoski stariši svoje
otroke, ker se tam najbolje vzgajajo in naj-
več naučé. Redovniških šol za otroke od
6.—13. leta je na Francoskem 22.167 z
1.629.612 otrok mimo 62.192 državnih šol
s 2.780.405 otrok. Redovi vzdržujejo vrhu
tega še 2905 otročjih vrtcev z 362.214 otrok.
A v 2574 državnih vrtcih je 358.661 otrok.
Državne in mestne šole imajo 85.599 učiteljev.
Privatne pa 10.182, a šole, katere opravljajo
redovniki, imajo 68.825 dijakov. A večina
dekliskih šol se nahaja v upravi redov. In

vse to ogromno število mladine je vrženo
na cesto, da država sama ne ve kam z njimi.
Vladni uradniki nastopajo proti redovnikom
z največjo surovostjo, tudi, ako so upravičeni
za vodstvo šol. Vsled tega nastopanja vlade
je začelo vreti po vsej Franciji. Demonstra-
cije proti vladi se vrše po vseh mestih.
Shodi se sklicujejo in ljudstvo je silno raz-
burjeno in protestira proti opustitvi redov-
niških šol.

Dopisi.

Makole. (Izjava.) Podpisana predstoj-
ništva vseh šesterih občin župnije Makolske
slovesno izjavljamo:

1. da nad vso mero obžalujemo
grozovito zločinstvo, ki se je dogodilo v naši
župniji nad pokoj. vlč. gosp. Ant. Miklič.
Bili so namreč dne 16. t. m. okoli 11. ure
po noči, gredoč domov iz Majšberga, kjer so
se pri obiskovanju ljubih sosednih gospodov
nekoliko zakasnil, od divjih ponočnjakov
»prežarjev«, samih »fabričanov«, s kamenjem
napadeni in nevarno na čelu zadeti, ter so
vsled hude rane morali umreti. Koliko bridkih
solz se je prelilo te dni od 17. do 25. julija
v naši makolski župniji, to je znano edino
le vsegavednemu Očetu nebeskemu.

2. Iz globočine svojih src o milujemo
blago rodbino pokojnega gospoda, ki je
zaradi tolike nesreče neizrekljivo užaljena, in
prosimo Boga vsegamogočnega in preblaženo
nebeško »tolažnico žalostnih«, Devico Marijo,
naj jim podeli moč: voljno pretrpeti silni
udarec. Zagotavljamo Vas, ljubi stari oče,
bratje in sestre, da hočemo Vašega č. gosp.
Antona ohraniti vedno v hvaležnem spominu
in na njihovem grobu gorke solze prelivati
brez nehanja.

3. Pokojnega gospoda Antona smo ves
čas, kar so pri nas službovali, iskreno
spoštovali, in jih — vsaj večina izmed
nas — prav srčno ljubili, posebno še zaradi
njihove gorečnosti v spolnovanju težavne
službe, in zaradi njihove ponižnosti ter pri-
jaznosti do nas.

4. Imeli smo vedno, imamo tudi sedaj
in hočemo ohraniti vsaki čas neomejeno
zaupanje do naših prečastitih, od Boga
nam poslanih dušnih pastirjev in vodnikov
in v tem nas ne bo premotila nikdar nobena
zloba in nobena zvijača naših zakletih nas-
protnikov. Poznamo Vas, pa poznamo tudi
svoje preblage in goreče učениke!

5. Slednjič še prosimo na vse
strani, naj se nikar ne prišteva celi naši
župniji v zlo in sramoto to, kar so storili

dajo v Tebe, o Gospod, Ti jim dajš jed in
pijačo o pravem času, Ti odpiraš svojo do-
brotljivo roko in blagoslavljaš vse, kar se
giblje. — Zatem sledi jeden »Oče naš« in
končno besede: »To jed nam blagoslovi Bog
Oče, Bog Sin in Bog Sveti Duh. Amen!« —
Vsi, seveda tudi mali otročiči so pri molitvi
stali s pobožno sklenjenimi rokami ter jim
je bilo videti, da so zbrano molili, še celo
najmanjši deček kakih štirih let je bil med
molitvo miren, kakor da bi bil v cerkvi ter
je samo zadnji »Amen« izgovoril glasno, naj-
brž od veselja, da gremo jest. Tudi jaz sem
vstal od svojega sedeža kakor drugi, ker se
mi je zdelo nedostojno, da bi sam sedel
medtem ko drugi stoje; toda znotranje bil
sem vznemirjen. Jedel sem malo, gospodar
mi je prijazno prigovarjal, da le naj pošteno
grabim iz skleda in da se pri jedi naj nikar
ne sramujem, ker jed veže dušo in telo
skupaj.

Ko smo pa božji dar zaužili ter se na-
sitili, so roke zopet pobožno sklenili in
gospodar je izmolil zahvalno molitev. Potem
so si vsi drug drugemu podali roke ter odšli
vsak na svoje delo, otroci so se pa useli h
knjigam, ker je že bil skoro čas iti v šolo.
Tiho in zamišljeno sem se po jedi usel v
kot in sem začel resno premišljevat, kaj sem
videl in čul v tej pravo krščanski hiši.

Ko sem tako globoko zamišljen sedel v
kotu, pride k meni oni mali, štiriletni deček,
sede mi na kolena in mi veli z ono detinsko
ljubeznjivostjo, s katero znajo samo dobri
otroci govoriti: »Čuješ vojak, zdaj mi pa pri-
poveduj eno povest o našem ljubem Jezusku!«

Jaz mu v svoji vznemirjenosti začnem
vse drugo pripovedovati, ker o našem Zveli-
čarju nisem nič znal. Ali deček ni pustil —
ostal je pri svojem ter samo zahteval, da
mu nekaj pripovedujem o ljubem Jezusku,
in s to svojo zahtevo me je spravil v tako
zadrego, da sem mu nazadnje rekel, da ne
znam nič o ljubem Jezusku.

»Pa si ti že tako velik — a še ne znaš
nič o dragem Jezusku? Zato pa tudi ne
bodeš nikdar prišel v nebesa, kjer je tako
lepo, kakor nikjer drugod. Meni so mama to
pripovedovali.«

Jaz, — na nebo nisem nikdar mislil,
ali zdaj mi je postalo v duši strašno, ko sem
iz ust tega deteta slišal sodbo, da ne pridem
v nebesa.

Jaz sem potem odišel ven ter sem ob-
iskal v vasi svoje tovariše, da se nekoliko
razvedrim, ali notranjega nemira se nisem
mogel rešiti, vedno so me nadlegovale besede
deteta.

V tem nemirnem duševnem stanju skle-
nem ne iti domov ob času večerje, nego

nekoliko pozneje in tako se med tem časom
zabavam s svojimi tovariši. Še le okoli devete
ure se povrnem domu; večerja je bila že
končana ali moj del je gospodinja postavila
na stran. Ko sem se zdaj usel sam k večerji,
pride zopet k meni oni mali deček, ki se je
ravno spravljal spat, me ostro pogleda in mi
veleva samozavestno: »Najprej moliti, potem
jesti!«

— To je bil za mene zopet hud udarec,
ker niti moliti nisem znal in sem zato samo
pred se gledal; nato sklene deček svoje ro-
čice k molitvi in izmoli namesto mene mo-
litev, potem pa veli: »Tako moliti!« — To
izgovori ter odide v posteljo. Jaz sem bil ves
poražen, kakor da bi pred sovražnikom iz-
gubil bitko.

Kmalu zatem pride vsa družina v sobo;
vsi pokleknejo in jaz z njimi in zdaj so mo-
lili za odpustanje grehov in za obrambo
angelsko pred hudobnim duhom i. t. d. Jaz
sem se sramoval, da si nisem upal pogledati
kvišku, a vendar mi je bilo tako dobro pri
srcu. Na to so si zopet podali drug drugemu
roke, kakor po obedu in so si voščili med-
sebojno »lahko noč«, in potem so se razšli
k počitku.

Samo gospodar in gospodinja sta še
nekaj časa bedela ter sta v sobi pri luči
brala iz svetega pisma stare in nove zaveze.